

Valstybinės politinės sistemos ir trauminių pasekmių sąsajos

IV kasmetinė Vilniaus traumų konferencija
2013 kovo 22 d.

Ieva Vaskelienė
prof. D. Gailienė, doc. E. Kazlauskas
Vilniaus universitetas

Istorinis kontekstas: sovietų ir nacių okupacijos

- Politinės represijos Lietuvoje:
1940-1941 m. pirma sovietų okupacija
1941-1944 m. nacistinės Vokietijos okupacija
1944 – 1991 m. antra sovietų okupacija
- Nuo okupacijų nukentėję asmenys

Tremtiniai

Istorinis kontekstas: politinės represijos

Lietuvoje

- 1941-1953 m. deportuota daugiau nei 148 tūkst. lietuvių
- Daugiau nei 90% Lietuvos žydų bendruomenės nukentėjo nuo nacių holokausto
- 1940-1952 m. Lietuva neteko apie 781 tūkst. šalies gyventojų
- Pokario metais nužudyta apie 22 tūkst. partizanų

Partizanų vadas brigados generolas Jonas Žemaitis – Vytautas, ketvirtasis Lietuvos prezidentas, 1954 m. sušaudytas Maskvos Butyrkų kalėjime

Mokslinis kontekstas

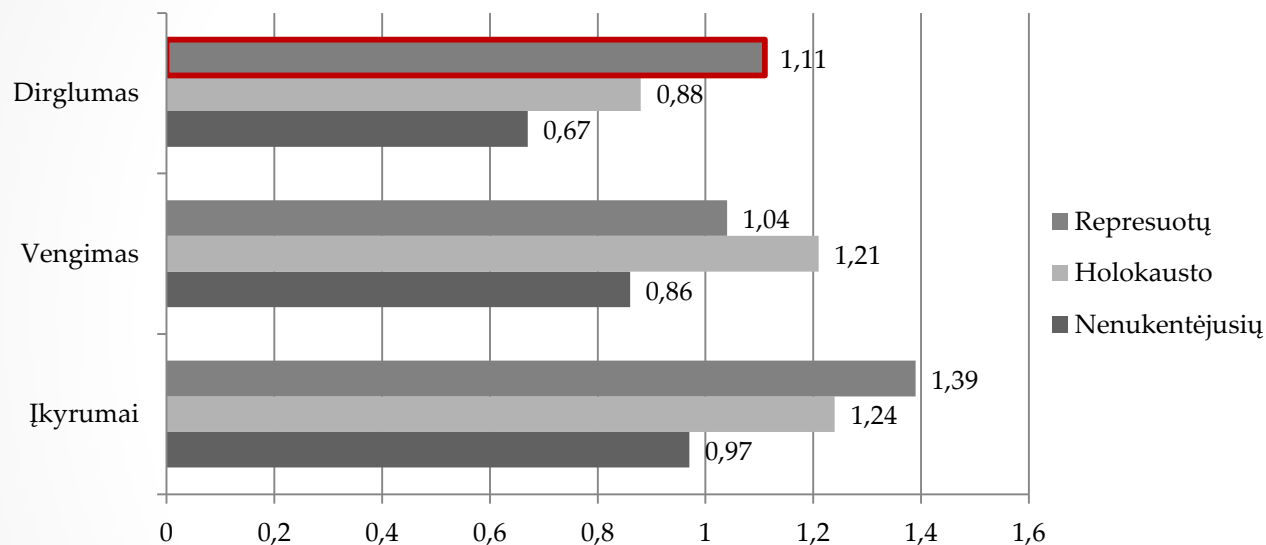
- Politinių represijų psichologiniai tyrimai
 - Antros kartos tyrimai: holokausto patyrimas
- Represijas Lietuvoje išgyvenusiujų antra karta?

Tyrimo metodika

- Tyrimo tikslai
- Tyrimo dalyviai: **represuotųjų antra karta** (n=145) ir palyginamosios grupės (nerepresuotų antra karta n=177 ir holokausto antra karta n=66)
- Tyrimo metodai: psichologinės sveikatos vertinimas ir tėvų politinių represijų ilgalaikių pasekmių vertinimas
- Tyrimo eiga (užpildytas anketas atgal atsiuntė 48,3%)
- Duomenų analizė: statistinė, teminė

Rezultatai: potrauminių reakcijų intensyvumas

Represuotų, holokausto ir nenukentėjusių II kartos vyrų potrauminių reakcijų intensyvumas per pastarąją savaitę

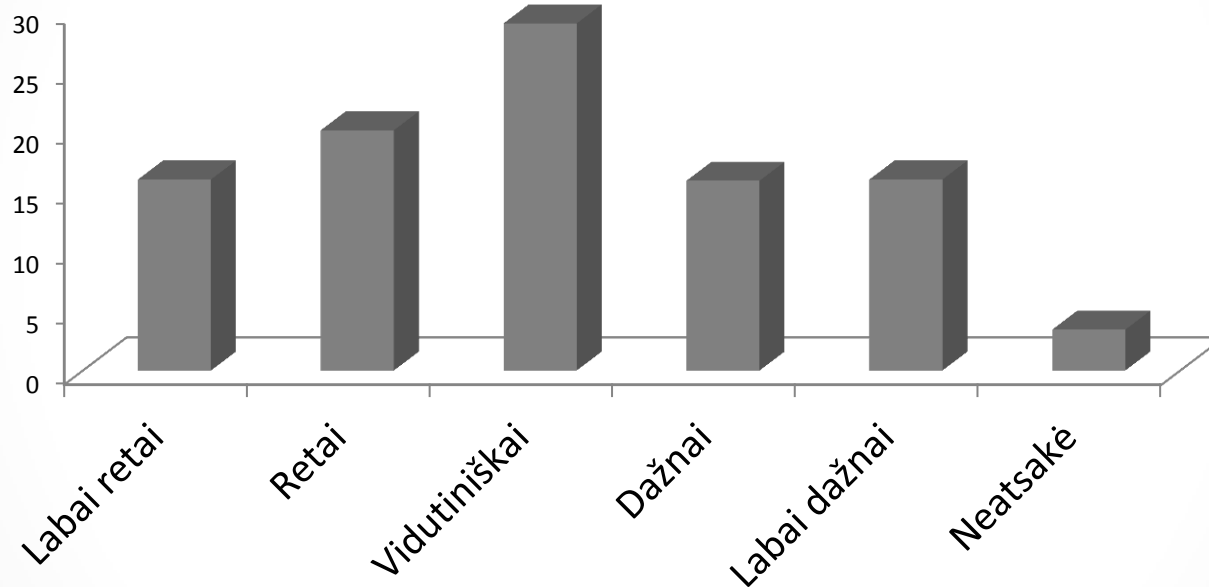
Rezultatai: tėvų represijų patyrimas

Nukentėjo:	Tėvas (N = 145) <i>n (%)</i>	Mama (N = 145) <i>n (%)</i>
Tremtinys	25 (17.2)	53 (26.3)
Politinis kalinys	93 (64.1)	26 (17.9)
Kitaip nukentėjo	6 (4.1)	12 (8.3)
Nenukentėjo	18 (12.4)	51 (35.2)
Neatsakė	3 (2.1)	3 (2.1)

Represuotųjų antrosios kartos tėvų represijų patyrimas

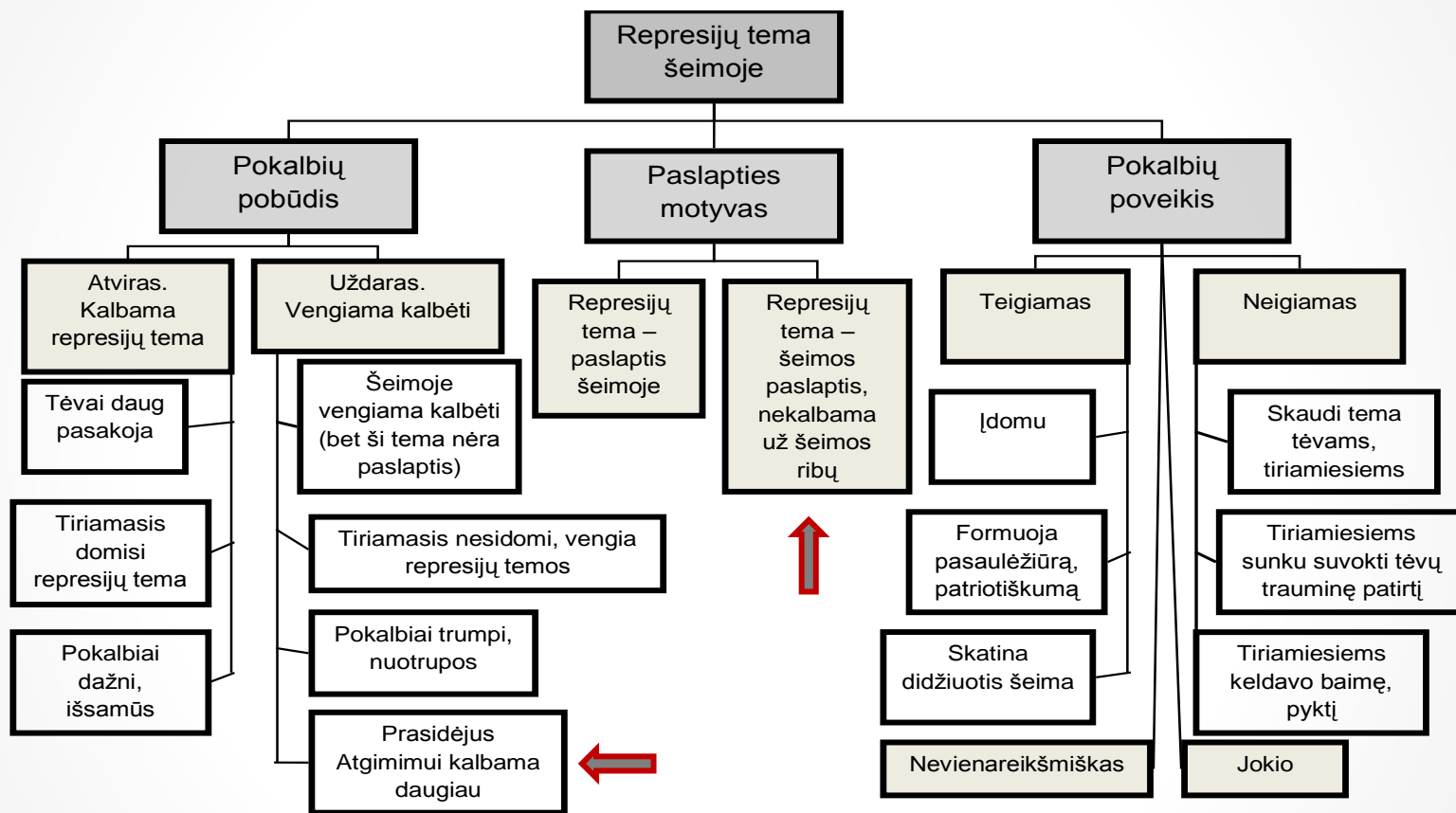
Rezultatai: pokalbių represijų tema šeimoje

dažnumas

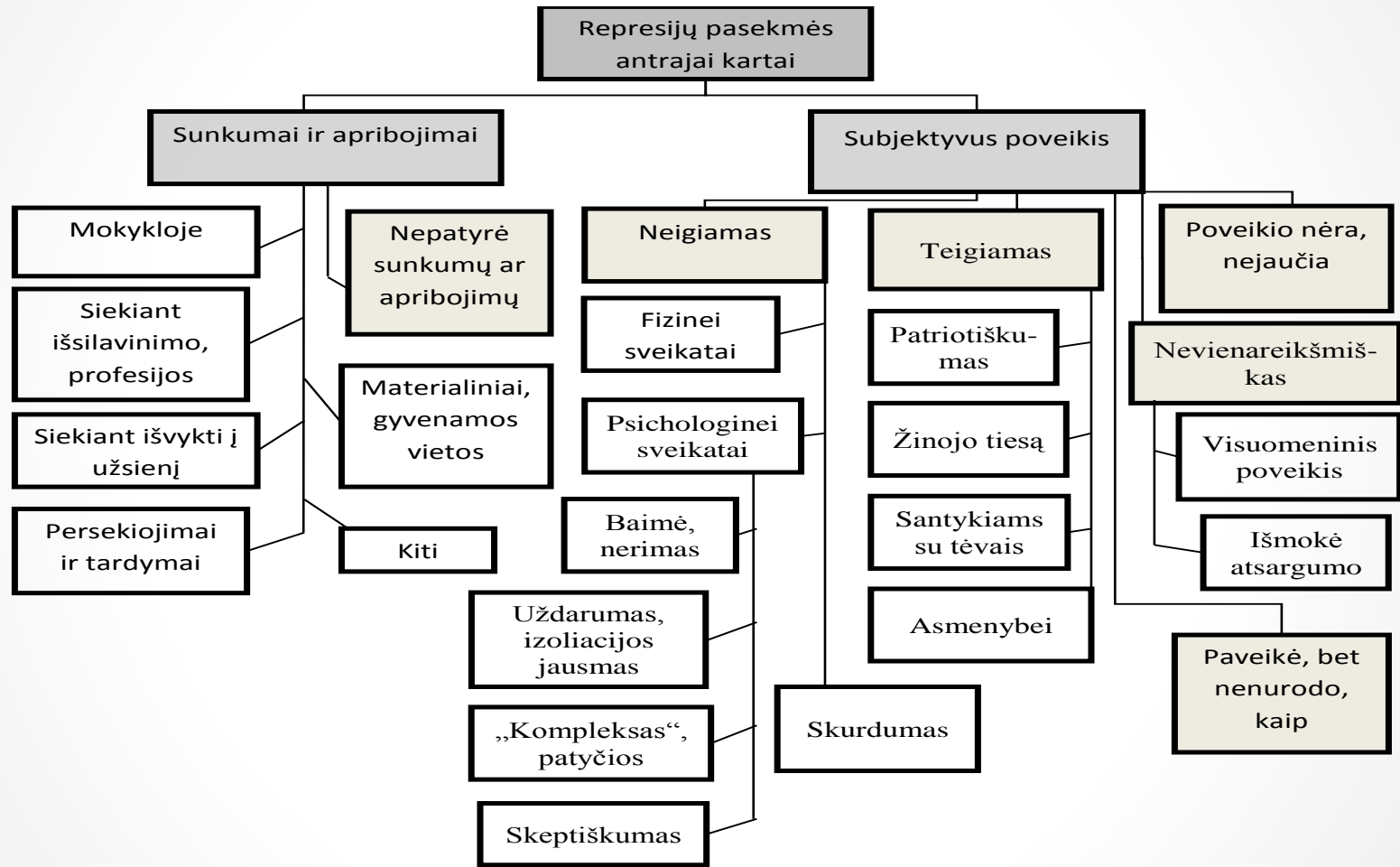
Kaip dažnai (%) represuotųjų antrosios kartos atstovai kalbėdavo su tėvais apie tėvų gyvenimą tremtyje/lageryje

Rezultatai: represijų tema šeimoje

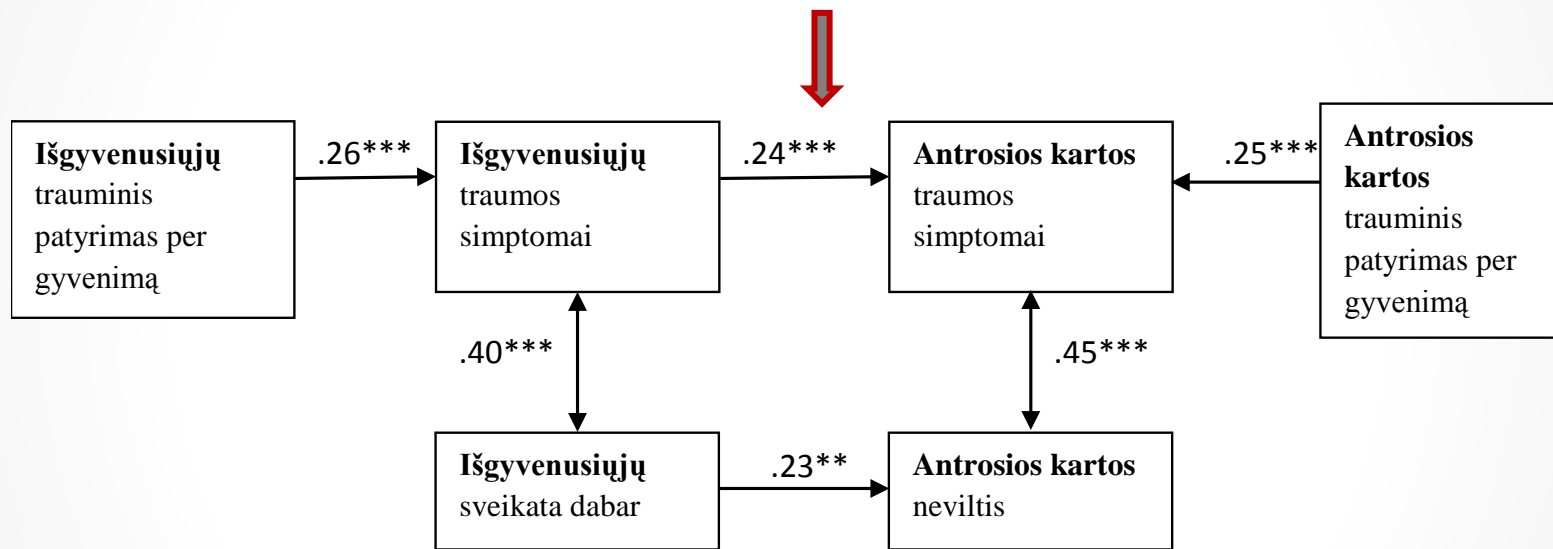
Teminė analizė: politinių represijų tema šeimoje

Rezultatai: represijų pasekmės antrajai kartai

Tėvų politinių represijų pasekmės antrajai kartai

Rezultatai: psichologinės sveikatos sąsajos tarp kartų

Išgyvenusiųjų politines represijas ir antrosios kartos traumos veiksnių tarpgeneracinis tako modelis

Apibendrinimas

- Potrauminis dirglumas
- Patirti sunkumai, apribojimai, diskriminacija – okupacinio totalitarinio režimo poveikis traumos įveikai ir adaptacijai
- Subjektyviai vertinamas tėvų politinių represijų poveikis
- Sąsajos tarp tėvų ir suaugusių vaikų traumos simptomų

- Ilgalaikės politinių represijų pasekmės ir visuomenės reikšmė šių pasekmių tęstinumui

Ačiū už dėmesį